

Sygn. akt IV U 461/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSO Kazimierz Kostrzewa

Protokolant: stażysta Marta Bartusiak

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 14 lutego 2013 roku nr (...)

o wysokość emerytury

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 461/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 stycznia 2014 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 14.02.2013 r., nr (...) na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 03.01.2013 r., ustalił M. K. emeryturę od 01.01.2013 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Przy obliczaniu wysokości emerytury na podstawie art. 53 powołanej ustawy uwzględnił 13 lat, 9 miesięcy i 5 dni okresów składkowych i 1 miesiąc i 7 dni okresów nieskładkowych oraz 6 lat, 7 miesięcy i 4 dni okresów uzupełniających. Podstawę wymiaru emerytury obliczonej w myśl art. 53 ustalił wg. art. 15 ust. 1 powołanej ustawy z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. 2002-2011 wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających rok zgłoszenia wniosku o emeryturę we wskaźniku wysokości podstawy wymiaru na poziomie 19,19%. Podstawę wyliczenia świadczenia, ustalonego według zasad określonych w art. 26 ustawy, stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składki i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Wysokość emerytury stanowiła równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy jej obliczenia, czyli zwaloryzowanego kapitału początkowego w kwocie 137989,24 zł oraz zwaloryzowanych składek w kwocie 20664,91 zł przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę, tj. 254,80 miesięcy. Tak wyliczona emerytura wyniosła 622,66 zł. Świadczenie to podlegało zwiększeniu z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników o kwotę 136,36 zł. zgodnie z art. 183 powołanej ustawy wobec osiągnięcia wieku uprawniającego do emerytury w 2012 r. wysokość emerytury w od 01.01.2013 r. wynosi 35% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 powołanej ustawy tj. 249,99 zł i 65% emerytury obliczonej na podstawie art. 26 powołanej ustawy tj. 441,09 zł, łącznie 690,97 zł. przy ustalaniu wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników za okres 6 lat, 7 miesięcy i 4 dni w wysokości 71,33 zł.

M. K. wniosła odwołanie od tej decyzji, kwestionując wysokość emerytury. Podniosła, iż wychowała 8 dzieci i była całe życie ubezpieczona. Nie rozumie jak można przewidywać dalsze trwanie życia dla osoby o jej stanie zdrowia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

W uzasadnieniu podniósł, że nie uwzględnił okresów sprawowania opieki na dziećmi po dniu 01.07.1977 r., ponieważ od tej daty wnioskodawczyni podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników, w związku z czym nie mogła sprawować osobistej opieki nad dziećmi w rozumieniu art. 7 pkt 5a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

W piśmie z dnia 12.06.2013 r. odwołująca domagała się uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury okresu sprawowania opieki nad dziećmi: od 16.01.1972 r. do 15.01.1975 r. nad synem K. ur. (...) i od 16.01.1975 r. do 30.06.1977 r. nad córką M. oraz zasądzenia kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Wskazała, że pośrednio na zasadność jej żądania wskazuje stanowisko wyrażone przez Naczelny Sad Administracyjny w wyroku z dnia 14 czerwca 2012 r. I OSK 2409/2011, LexPolonica nr 3960107, zgodnie z którym przy właściwej organizacji pracy rolnik może prowadzić gospodarstwo rolne i jednocześnie sprawować opiekę nad osobą niepełnosprawną.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Decyzją z dnia 12.02.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), ustalił M. K. wysokość kapitału początkowego na dzień 01.01.1999 r. Do obliczenia wysokości kapitału przyjął podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 3 kolejnych lat kalendarzowych: 1984-1986, tj. z lat przyjętych do ustalenia podstawy wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy (art. 174 ust. 4) ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru na poziomie 54,57%. Staż pracy uwzględniony na dzień 01.01.1999 r. wyniósł 7 lat, 11 miesięcy i 23 dni okresów składkowych, a kapitał początkowy wyniósł 45952,83 zł.

Dowód: decyzja ZUS z dnia 12.02.2013 r. –k. 8 ar czIII

W okresie od 16.12.1968 r. do 27.03.1974 r. odwołująca M. K. pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców położonym w B.. W tym czasie miała dwoje dzieci, którymi zajmowała się z mężem i nad którymi w opiece pomagała jej sąsiadka A. S.. Następnie w okresie od 27.03.1974 r. do 01.04.1984 r. pracowała w gospodarstwie rolnym męża o powierzchni ok. 2 hektary położonym w C., gdzie zamieszkali. Uprawiali zboża, jarzyny, mieli 3 krowy, hodowali kury. Odwołująca pracowała w gospodarstwie rolnym męża i opiekowała się dziećmi.

dowód: oświadczenie wnioskodawczyni i protokoły zeznań świadków- k. 7-11 ar czI,

zeznania świadka A. S. – 27v as,

zeznania świadka H. M. –k. 27v as,

zeznania świadka J. B. –k. 28 as,

zeznania świadka S. K. –k. 28v as.

Od 01.07.1977 r. do 31.03.1989 r. odwołująca podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy w pełnym zakresie jako rolnik i uiszczala składki na to ubezpieczenie. Organ rentowy uwzględnił odwołującej jako okres uzupełniający okres pracy w gospodarstwie rolnym w okresach : od 01.07.1977 r. do 31.12.1982 r., od 01.01.1983 r. do 04.01.1984 r. i od 01.07.1988 r. do 31.07.1988 r. łącznie 6 lat, 7 miesięcy i 4 dni.

dowód: pismo ZUS z dnia 02.08.2013 r. - k. 24 as.

W dniu (...) urodził się syn M. K. K. dwojga imion A. K., a w dniu (...) urodziła się córka M. K. (1).

dowód: pismo odwołującej z dnia 12.06.2013 r. –k. 10-15 as,

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów i zeznania świadków.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości, zaś ich treść i forma nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich, jakie należałoby uwzględnić z urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego.

Zeznania świadków: A. S., H. M., J. B. i S. K. Sąd uznał za wiarygodne w całości. Były one jasne, konkretne, a przy tym przekonujące w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego. Z zeznań tych wynika, że w okresie : od 16.01.1972 r. do 30.06.1977 r. odwołująca, pomimo tego, że wychowywała małe dzieci, pomagała rodzicom i następnie mężowi w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, a ponadto prowadziła gospodarstwa domowe. Jak wskazali świadkowie, w tym czasie odwołująca wykonywała różne prace polowe, zajmowała się inwentarzem żywym, a ponadto sprawowała opiekę nad dziećmi, w czym czasami wyręczała ją świadek A. S..

Sąd rozważył, co następuje:

Odwołanie od zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 14.02.2013 r. w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, nie zasługiwało na uwzględnienie.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza treść decyzji organu rentowego, od której wniesiono odwołanie i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności, podnieść należało, iż kwestią sporną w sprawie było ustalenie, czy organ rentowy w zaskarżonej decyzji z dnia 14.02.2013 r., prawidłowo ustalił wysokość należnej odwołującej emerytury. W toku postępowania odwołująca sprecyzowała, że domaga się uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury okresu sprawowania opieki nad dziećmi: od 16.01.1972 r. do 15.01.1975 r. nad synem K. ur. (...) i od 16.01.1975 r. do 30.06.1977 r. nad córką M..

Zgodnie z art. 7 pkt 5a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), okresami nieskładkowymi są okresy przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem w wieku do lat 4- w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie- bez względu na liczbę dzieci- do 6 lat.

„Niewykonywanie pracy” w rozumieniu art. 7 pkt 5 a ustawy oznacza sprawowanie opieki nad dziećmi niezależnie od tego czy osoba ubezpieczona pozostawała w stosunku pracy, czy bezpośrednio przed podjęciem opieki podlegała ubezpieczeniu z jakiegoś innego tytułu. Jak wynika z oświadczeń wnioskodawczyni i zeznań świadków zalegających w aktach organu rentowego oraz jak wynika z zeznań świadków przesłuchanych w niniejszej sprawie odwołująca w okresie od 16.01.1972 r. do 30.06.1977 r. pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców w B., a następnie w gospodarstwie rolnym męża w C. o pow. ok. 2 hektary.

Biorąc pod uwagę specyfikę prowadzenia gospodarstwa, zwłaszcza w tamtych latach i specyfikę pracy w gospodarstwie kobiet, które z reguły jednocześnie wychowywały dzieci, i zajmowały się gospodarstwem domowym związanym z gospodarstwem rolnym, wykonując jednocześnie prace polowe czy prace przy obsłudze inwentarza, nie można twierdzić, że okres, w którym posiadały małe dzieci do lat 4 co do zasady należy wyłączyć z okresu pracy w gospodarstwie rolnym, skoro ustawodawca nie przewidział wyłączenia okresów sprawowania opieki nad dziećmi do 4 lat przez rolnika z okresu ubezpieczenia społecznego rolników.

Pojęcie „niewykonywania pracy” w rozumieniu art. 7 ust. 5 ustawy należy rozumieć dość szeroko, a nie odnosić jedynie do pracy w ramach stosunku pracy. W ocenie Sądu, dotyczy to również pracy w gospodarstwie rolnym.

Nawet w przypadku faktycznego podziału obowiązków między małżonkami, kiedy większość prac polowych spoczywa na mężu, zaś żona zajmuje się przede wszystkim opieką nad dziećmi oraz pracami w gospodarstwie domowym związanym z gospodarstwem rolnym nie można przyjmować, iż „nie wykonuje ona pracy” z powodu sprawowania opieki nad dziećmi w rozumieniu tego przepisu. Tak jednak nie było w niniejszej sprawie. Jak wynika z zeznań świadków odwołująca wykonywała w spornym okresie wszystkie prace polowe i zajmowała się inwentarzem żywym nie ograniczając w żadnym stopniu swojej aktywności z uwagi na sprawowanie opieki nad małymi dziećmi. Z zeznań świadków oraz z zasad doświadczenia życiowego opartego na realiach życia na wsi w latach 70-tych wynika, że wynika iż kobiety musiały wykonać niektóre czynności i prace w gospodarstwie rolnym przy jednoczesnym dozorowaniu np. bawiących się w pobliżu małych dzieci.

Zatem w świetle doświadczenia życiowego, nie sposób przyjąć, iż kobieta - rolnik w latach 70-tych ubiegłego wieku zaraz po urodzeniu dziecka do co najmniej 4 roku życia przestawała w ogóle zajmować się gospodarstwem rolnym i wykonywać jakiegokolwiek czynności związane z tym gospodarstwem. Podkreślić też należy znaczenie pracy odwołującej wykonywanej w gospodarstwie domowym związanym z gospodarstwem rolnym. Nieprzypadkowo bowiem obecnie obowiązująca ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.) w art. 5 zrównuje pracę małżonka rolnika wykonywaną w gospodarstwie domowym związanym z gospodarstwem rolnym z typową pracą w samym gospodarstwie.

Biorąc pod uwagę wyniki postępowania dowodowego, w szczególności zeznania świadków, specyfikę pracy w rolnictwie oraz stosunków w rodzinnych gospodarstwach rolnych, nie sposób przyjąć, iż sporny okres od 16.01.1972 r. do 30.06.1977 r. był okresem „niewykonywania pracy” przez odwołującą z powodu opieki nad dziećmi.

Organ rentowy zasadnie więc nie uwzględnił odwołującej w okresach nieskładkowych okresu opieki nad dziećmi od 16.01.1972 r. do 30.06.1977 r. uwzględniając jej jedynie okres nieskładkowy w wymiarze 1 miesiąc i 7 dni, a tym samym w sposób prawidłowy wyliczył wysokość należnej wnioskodawczyni emerytury.

Mając powyższe na uwadze, na mocy powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.